

Sygn. akt IV U 1135/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2015 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania E. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 26 sierpnia 2014 r. Nr (...)

w sprawie E. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż wysokość kapitału początkowego E. R. na dzień 01 stycznia 1999 r., przy uwzględnieniu okresu pracy w ramach umowy zawartej z (...) Oddziału w Ł. od 15 sierpnia 1987 r. do 29 czerwca 1991 r., wynosi 106 362,19 (sto sześć tysięcy trzysetna sześćdziesiąt dwa i 19/100) zł.

Sygn. akt: IV U 1135/14 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 26 sierpnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił kapitał początkowy E. R. na dzień 1 stycznia 1999r. wskazując, że wynosi on 93 479,43 złotych. Jednocześnie organ rentowy podniósł, że okres pracy w (...) Oddział w Ł. nie został zaliczony do stażu pracy, gdyż agencyjna umowa o pracę oraz bankowe dowody wpłat nie są wystarczające, aby uznać ten okres pracy, natomiast na podstawie zeznań świadków nie można stwierdzić, czy umowa agencyjna była wykonywana stale i odpłatnie (decyzja z 26 sierpnia 2014r. k.76-78 akt o ustalenie kapitału początkowego).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła E. R. wnosząc o jej zmianę i ustalenie kapitału początkowego przy uwzględnieniu okresu pracy w charakterze agenta (...) Oddziału w Ł. w okresie od 12 sierpnia 1987r. do 30 września 1991r. Podniosła, że pracę wykonywała osobiście prowadząc sklep z upominkami przy ulicy (...) w Ł.. Z tego tytułu opłacała należne koszty w tym składki ZUS (odwołanie k.1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.2 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 12 sierpnia 1987r. ubezpieczona E. R. zawarła z (...) Oddziału w Ł. umowę o prowadzenie przez ubezpieczoną punktu sprzedaży detalicznej na warunkach zlecenia. W myśl §1 umowy (...) Zarząd Oddziału w Ł. jako zleceniodawca powierzył ubezpieczonej jako agentowi prowadzenie - poczynając od 15 sierpnia 1987r. - punktu sprzedaży detalicznej na warunkach zlecenia w imieniu zleceniodawcy ,tj. pod szyldem (...), ale na rachunek i ryzyko ubezpieczonej jako agenta. Zgodnie z §2 umowy zleceniodawca udostępnił ubezpieczonej punkt sprzedaży detalicznej ,tj. lokal znajdujący się przy ul. (...) w Ł. wraz z niezbędnym wyposażeniem, w którym ubezpieczona zobowiązała się prowadzić sprzedaż artykułów branży pamiątkarskiej dostarczanych jej przez zleceniodawcę, jednocześnie strony dopuściły możliwość sprzedaży przez ubezpieczoną w tym sklepie innych artykułów – wyrobów rzemieślniczych, ludowych, rękodzieła, konfekcji młodzieżowej - §7 umowy. Zgodnie z umową – w myśl jej §8 ubezpieczona zobowiązana była do wpłacania co miesiąc na rzecz zleceniodawcy stałej, ustalonej wcześniej kwoty niezależnej od osiągniętych w sklepie obrotów - tzw. ryczałtu, a ponadto ponosić koszty związane z utrzymaniem lokalu poprzez wpłacanie co miesiąc na rzecz zleceniodawcy kwoty odpowiadającej kosztom wynajmu lokalu przez (...) i kosztom energii elektrycznej - §10 ust.3 umowy. Zgodnie z §10 ust.2 umowy, z tytułu pracy wykonywanej na podstawie tejże umowy ubezpieczona objęta była obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym na podstawie przepisów ustawy z 19 grudnia 1975r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej, przy czym koszty ubezpieczenia, ubezpieczona była zobowiązana pokrywać sama. W myśl §12 umowy, umowa zawarta została na czas nieokreślony z prawem jej wypowiedzenia w terminie 6-miesięcznym, z możliwością skrócenia okresu wypowiedzenia za zgodą obu stron (umowa z 12 sierpnia 1987r. wraz z załącznikami k.38-47 akt o ustalenie kapitału początkowego).

Zgodnie z powyższą umową ubezpieczona rozpoczęła prowadzenie sklepu z pamiątkami pod patronatem (...) i nazwą (...) z siedzibą przy ul. (...) w Ł. od 15 sierpnia 1987r. W myśl postanowień umowy, ubezpieczona sprzedawała w tym sklepie towary z branży turystycznej dostarczane jej przez zleceniodawcę, a także inne towary, w tym konfekcję i rękodzieło ludowe, które nabyła od producentów. Ubezpieczona prowadziła powyższy sklep na własny rachunek i ryzyko. Z uzyskiwanych dochodów rozliczała się z Urzędem Skarbowym. Z towarów wstawianych do sklepu przez zleceniodawcę rozliczała się z (...). Ponadto - w myśl przedstawionych wyżej postanowień umowy - co miesiąc wpłacała na rzecz zleceniodawcy stałą kwotę tzw. ryczałt za udostępnienie nazwy (...), a także kwotę odpowiadającą kosztom najmu lokalu i kosztom energii elektrycznej. Ponadto ubezpieczona wpłacała do (...) kwoty odpowiadające wysokości składki na ubezpieczenie społeczne, które następnie (...) Zarząd Oddziału w Ł. odprowadzał wraz ze składkami za innych ubezpieczonych (swoich pracowników) do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. Inspektorat w R.. Składki były rozliczane na deklaracjach bezimiennych. Wpłaty na rzecz (...) tytułem ryczałtu, kosztów utrzymania lokalu oraz składek na ubezpieczenie społeczne ubezpieczona dokonywała na rachunek bankowy (...) Zarząd Oddziału w Ł. bądź w kasie (...) (zachowane bankowe dowody wpłat dokonywanych przez ubezpieczoną na rzecz (...) oraz dowody wpłat dokonywanych przez ubezpieczoną w kasie (...) Zarząd Oddziału w Ł. k.48-59 akt o ustalenie kapitału początkowego, zeznania świadków: J. K. k.13v-14 – nagranie od minuty 19 do 36 i Z. T. k.14-14v – nagranie od minuty 36 do 49 oraz zeznania ubezpieczonej k.24v – nagranie od minuty 1 do 10 i k.12v-13 – nagranie od minuty 1 do 15). Przedmiotowa umowa zlecenia obowiązywała między stronami nieprzerwanie od 15 sierpnia 1987r. do 29 czerwca 1991r. Prowadzony przez ubezpieczoną sklep był otwarty codziennie w dni robocze od godziny 9 do 17. W dniu 17 czerwca 1991r. Zarząd Oddziału (...) w Ł. podjął uchwałę o zakończeniu z dniem 29 czerwca 1991r. działalności gospodarczej Oddziału w związku z jej sytuacją finansową (uchwała nr 3/91 Zarządu Oddziału (...) w Ł. z 17 czerwca 1991r. k.61 akt o ustalenie kapitału początkowego).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej E. R. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.174 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Z kolei ust.2 pkt 1 powyższego przepisu stanowi, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art.6 ustawy. Artykuł 6 ustawy emerytalnej, do którego odsyła w/w przepis o ustaleniu kapitału początkowego, w ustępie 2 pkt 13 lit. a stanowi, że za okresy składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy, za które została opłacona na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym okres pracy na obszarze Państwa Polskiego wykonywanej na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz współpracy przy wykonywaniu takiej umowy objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub, w których występowało zwolnienie od opłacania składki.

Umowa, na którą powołuje się ubezpieczona w swoim odwołaniu została zawarta i obowiązywała między jej stronami ,tj. między ubezpieczoną a (...) Oddziału w Ł. przed 15 listopada 1991r. ,tj. - jak wynika z wcześniejszych ustaleń - w okresie od 15 sierpnia 1987r. do 29 czerwca 1991r. W związku z tym zastosowanie do przedmiotowej umowy znajdzie ustawa z 19 grudnia 1975r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. z 1975r. Nr 45, poz.232 ze zm.). W myśl art.1 ust.1-3 powyższej ustawy obowiązkowe ubezpieczenie społeczne obejmuje osoby wykonujące stale i odpłatnie pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia zawartej z jednostkami gospodarki uspołecznionej, przy czym umową agencyjną lub umową zlecenia – w rozumieniu tej ustawy – jest umowa, na podstawie której osoba ją zawierająca zobowiązuje się do wykonywania określonych czynności w imieniu jednostki gospodarki uspołecznionej lub na jej rzecz, ponadto pracę uważa się za wykonywaną stale, jeżeli trwa nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy. Do uregulowań powyższej ustawy odwołały się również same strony przedmiotowej umowy w jej §10 ust.2 (k.41-32 akt o ustalenie kapitału początkowego). Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że przedmiotowa umowa była między jej stronami wykonywana i stanowiła rzeczywisty tytuł ubezpieczenia społecznego ubezpieczonej E. R. w okresie od 15 sierpnia 1987r. ,tj. od początku jej obowiązywania do 29 czerwca 1991r. ,tj. do dnia, w którym zgodnie z uchwałą Zarządu Oddziału (...) w Ł. zakończył on swoją działalność gospodarczą. Z treści postanowień umowy oraz ze spójnych zeznań świadków w osobach J. K. będącego we wskazanym okresie sekretarzem Zarządu Oddziału (...) w Ł. oraz Z. T. będącej wówczas prezesem Zarządu Oddziału (...) w Ł., a także z korespondujących z tymi dowodami zeznań samej ubezpieczonej wynika, że we wskazanym okresie ubezpieczona prowadziła pod patronatem (...) Oddziału w Ł. sklep z artykułami pamiątkarskimi dostarczany jej przez w/w podmiot, przy czym pracę tę wykonywała stale ,tj. sklep działał codziennie - we wszystkie dni robocze obowiązywania umowy. Zgodnie z art.1 ust.1 w/w ustawy z 19 grudnia 1975r. praca wykonywana na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenie powinna być wykonywana odpłatnie. Z ustaleń Sądu poczynionych o w/w dowody wynika, że z tytułu prowadzenia sklepu pod patronatem (...) ubezpieczona nie otrzymywała wynagrodzenia w rozumieniu cyklicznych np. co miesięcznych wypłat kwot pieniężnych. Zauważyć jednak należy, że wymóg, aby praca była wykonywana odpłatnie nie jest równoznaczny z wymogiem pobierania wynagrodzenia, jak jest to np. w przypadku umowy o pracę – vide: art.22 kp. Umowa odpłatna to umowa ekwiwalentna, a zatem umowa, na mocy której obie jej strony otrzymują od siebie nawzajem określone świadczenie. W przypadku rozpatrywanej umowy (...) zawierając umowę z ubezpieczoną zapewnił sobie sprzedaż własnych artykułów z branży turystycznej i pamiątkarskiej, a ubezpieczona otrzymywała od (...) możliwość prowadzenia sklepu pod patronatem tego podmiotu oferując do sprzedaży nie tylko towary (...), ale również inne – dostępne na ówczesnym rynku, przez co zapewniła sobie możliwość uzyskiwania określonego zysku, którym (w zakresie towarów nie pochodzących od (...)) nie musiała dzielić się z (...) jako zleceniodawcą. Należy przy tym podkreślić, że jak zeznała ubezpieczona prowadzenie sklepu na zasadach określonych w rozpatrywanej umowie z 12 sierpnia 1987r. było dla niej opłacalne (zeznania ubezpieczonej k.24v – nagranie od minuty 5 do 8).

Odnosząc się do kwestii opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne za ubezpieczoną w okresie obowiązywania w/w umowy wskazać należy, że z uwagi na upływ czasu zachowała się jedynie część dowodów wpłat dokonywanych przez ubezpieczoną na rzecz (...) Oddział Zarządu w Ł. obejmujących obok ryczałtu i kosztów związanych z

utrzymaniem lokalu również kwotę składki na ubezpieczenie społeczne, które to składki (...) przekazywał następnie - wraz ze składkami za swoich pracowników - do organu rentowego (dowody wpłat na k.48-59 akt o ustalenie kapitału początkowego). Z uwagi na to, że w rozpatrywanym okresie (...) Zarząd Oddziału w Ł. rozliczał się z organem rentowym na podstawie deklaracji bezimiennych niemożliwe stało się również potwierdzenie przez organ rentowy okresu ubezpieczenia E. R. we wskazanym okresie (vide: pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. Inspektorat w R. k.72 akt o ustalenie kapitału początkowego). Niemożność potwierdzenia opłacenia składek - z uwagi na ówczesny sposób składania deklaracji - nie może jednak prowadzić do ustalenia, że w okresie obowiązywania rozpatrywanej umowy ,tj. od 15 sierpnia 1987r. do 29 czerwca 1991r. składki za ubezpieczoną nie zostały opłacone. Zgromadzone dowody z dokumentów w postaci umowy z 12 sierpnia 1987r. oraz dowodów wpłat, a także z zeznań świadków - członków Zarządu Oddziału (...) w Ł. oraz zeznań samej ubezpieczonej dają podstawy do ustalenia, że za okres obowiązywania w/w umowy składki na ubezpieczenie społeczne ubezpieczonej zostały opłacone. Należy przy tym podkreślić, że w rozpatrywanym okresie (...) Zarząd Oddziału w Ł. posiadał status jednostki gospodarki uspołecznionej i jak zeznała ówczesna prezes zarządu Oddziału (...) w Ł. - Z. T., podlegał on kontrolom przeprowadzanym przez jednostki nadrzędne, które nigdy nie stwierdziły uchybień w zakresie odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne (zeznania świadka Z. T. k.14-14v - nagranie od minuty 39 do 41).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że okres pracy ubezpieczonej w ramach umowy zawartej z (...) Zarząd Oddziału w Ł. od 15 sierpnia 1987r. do 29 czerwca 1991r. podlega uwzględnieniu przy ustaleniu kapitału początkowego, przy czym jak wynika z wyliczenia przygotowanego przez organ rentowy kapitał początkowy ubezpieczonej przy zaliczeniu tego okresu wynosi 106 362,19 złotych (pismo organu rentowego z 15 lipca 2015r. k.19-20 akt sprawy). Z przedstawionych względów na podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.